

14 استفتاء از 9 مرجع تقلید

21 تیرماه در تقویم رسمی به عنوان روز حجاب و عفاف نامگذاری شده؛ روزی که شورای فرهنگ عمومی کشور به مناسبت سالروز قیام مردم مشهد علیه کشف حجاب و حمله رضاخان قلدر به متحصنان متدین در مسجد گوهرشاد، همجوار حرم رضوی...

در باره ضرورت و نوع حفظ حجاب و عفاف

14 استفتاء از 9 مرجع تقلید

جام جم آنلاین: 21 تیرماه در تقویم رسمی به عنوان روز حجاب و عفاف نامگذاری شده؛ روزی که شورای فرهنگ عمومی کشور به مناسبت سالروز قیام مردم مشهد علیه کشف حجاب و حمله رضاخان قلدر به متحصنان متدین در مسجد گوهرشاد، همجوار حرم رضوی، 21 تیر را به این نام انتخاب کرده است. حجاب و عفاف از ضروریات دین مبین اسلام محسوب شده و علما و بزرگان دین نیز بر حفظ آن تأکید دارند؛ پاسخ 9 مرجع تقلید شیعیان جهان به 14 استفتاء درباره ضرورت و نوع حفظ حجاب و عفاف در مردان و زنان نیز نکات مهمی را بیان کرده است.

قیام مردم مشهد و واقعه مسجد گوهرشاد در مقابله با کشف حجاب، مصداق بارز مبارزه با منکری است که هنوز متأسفانه آثار شوم آن در کشور وجود دارد.

برخی گمان می کنند که حجاب و عفاف مختص بانوان است ولی در بسیاری از آیات و روایات مذهبی و کلام بزرگان تأکید شده که این امر مهم دینی و انسانی، فقط برای زنان نیست و مردان نیز باید در حفظ حجاب و عفافشان بکوشند.

مسائل جدید از دیدگاه علما و مراجع تقلید

مسئول شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی شهرستانهای استان تهران از اواخر دهه 1370 هجری شمسی با ابتکاری جدید، کتابی ارزشمند به بازار نشر کشور ارائه کرد که با استقبال بی سابقه ای روبرو شد و خیلی زود به چاپهای دهم و بیستم رسید که همین استقبال باعث شد تا مجلدات بعدی این کتاب در سالهای بعد نیز وارد چرخه نشر کشور شود.

حجت الاسلام سیدمحسن محمودی در جلدهای ششگانه کتاب "مسائل جدید از دیدگاه علما و مراجع تقلید" که آخرین آنها در آذرماه سال 90 منتشر و مجلدات گوناگون آن به سه زبان اردو، عربی و انگلیسی ترجمه شده، در مورد بیش از 712 موضوع مربوط به جامعه امروزی از مراجع عظام تقلید مسلمانان جهان فتوا گرفته است.

امام جمعه موقت ورامین که پژوهشگر و محقق برجسته و عضو هیئت علمی دانشگاه نیز هست، با توجه به اهمیت حجاب و عفاف در جامعه امروزی و معضلات فرهنگی و اجتماعی که از این بابت به مردم تحمیل می شود، در خصوص حجاب و عفاف در مردان و زنان استفتائاتی از 9 مرجع تقلید در سالهای دور و نزدیک داشته که در این مجال کوتاه، تنها 14 استفتاء از مجلدات ششگانه "مسائل جدید از دیدگاه علما و مراجع تقلید" به همراه فتاوی حضرات آیات عظام خامنه ای، صافی گلپایگانی، تبریزی، سیستانی، مکارم شیرازی، نوری همدانی، سبحانی و آیات فقید عظام مرحوم بهجت و فاضل لنکرانی در معرض دید علاقه مندان قرار می گیرد:

1- آیا حجاب از ضروریات دین است؟ حکم کسانی که به آن بی اعتنائی می کنند، چیست؟

آیت الله خامنه ای: اصل حجاب، ضروری دین محسوب است و بی اعتنائی به اصل حجاب و عدم رعایت آن معصیت و گناه است.

آیت الله صافی گلپایگانی: اصل وجوب حجاب فی الجمله از ضروریات اسلام است و منکر آن مرتد است ولی بی اعتنائی به آن با عدم انکار وجوب آن، فسق است.

آیت الله تبریزی: اصل حجاب برای زنان از ضروریات دین است و حکم کسانی که به آن بی اعتنائی نمایند حکم بی اعتنائی به سایر تکالیف دینی است.

آیت الله سیستانی: اصل حجاب از مسلمات شریعت است و در قرآن آمده است ولی کسانی که توجه به وضوح آن ندارند، انکار آنها مستلزم انکار نبوت نیست و بی اعتنائی، عملی گناه است.

آیت الله مکارم شیرازی: آری حجاب از ضروریات دین است ولی انکار آن برای کسانی که از ضروری بودن آن آگاهی ندارند، موجب

ارتداد نمی شود.

آیت الله بهجت(ره): بی اعتنایی به حجاب گناه است و داشتن حجاب واجب است.

2- امروز حرکت خزنده ای بر علیه چادر که یک حجاب ملی و سنتی است آغاز شده است، خواهشمندیم نظر مبارک را در این مورد مرقوم فرمایید.

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): سزاوار است خانمها از چادر استفاده کنند چون چادر در کشور اسلامی ایران از مظاهر و شعائر اسلام می باشد و با حفظ این شعار سعی کنند بانوان محترم حرکت مورد سؤال را خنثی کنند.

آیت الله صافی گلپایگانی: چادر بهترین پوشش برای خانمها است، چون تمامی مفاتن بدن را می پوشاند. خانمهای مسلمان باید آداب و سنن اسلامی را در لباس پوشیدن مراعات کنند و از تجدد گرایی مضر پرهیز کنند.

آیت الله بهجت(ره): چادر حجاب پسندیده است.

آیت الله سیستانی: چادر حجاب بهتر است و سزاوار نیست زنهای مؤمن بدون چادر خارج شوند.

آیت الله مکارم شیرازی: حجاب یکی از قوانین مسلم اسلام است و اساس آن، پوشاندن بدن و موها غیر از صورت و دستها تا میچ است ولی بی شک، چادر حجاب برتر است.

آیت الله تبریزی: پوشیدن بدن بر زن واجب و بهترین نوع پوشش واجب، همان چادر مشکی است که زنهای مؤمنه خود را با آن می پوشانند.

3- عده ای همراه با تبلیغات فرهنگی دشمن در روزنامه ها و سخنرانی هایشان می گویند چادر مشکی برای بانوان مکروه است و باید پوشش جدید مانند مانتو و کت و دامن با رنگهای متنوع جایگزین چادر مشکی شود؛ آیا چنین حرف و اقدامی صحیح است یا خیر؟

آیت الله خامنه ای: این صحبت صحیح نیست و بهترین حجاب پوشش چادر است و چادر سیاه هم بی اشکال است و کراهت ندارد.

آیت الله تبریزی: زن باید بدن خود را در غیر وجه و کفین، از نامحرم بپوشاند و نیز باید زینت خود را بپوشاند و لباسی که زینت حساب می شود باید آن را هم بپوشاند و با چادر بهتر می تواند بدن و زینت را بپوشاند و چادر سیاه مثل عبای سیاه کراهت ندارد.

آیت الله بهجت(ره): این اقدام باطل است.

آیت الله صافی گلپایگانی: نظر مذکور صحیح نیست و مفاصد بسیار دارد. متأسفانه در این زمان عده ای اصرار بر آشکار شدن مفاتن زن و خروج او از ستر و عفاف که حفاظ شخصیت و ارزش و متانت اوست، دارند؛ مع الاسف می خواهند این امر را اسلامی جلوه دهند، در حالی که اسلامی نیست.

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): چادر مشکی بهترین نوع حجاب است و پوشیدن لباسهایی که جلب توجه کند، حرام است.

آیت الله مکارم شیرازی: با توجه به اینکه در حال حاضر رنگ مشکی برای حفظ پوشش زنان بهتر است، کراهت آن ثابت نیست.

4- الف) پوشیدن جوراب نازک و بدن نما برای خانمها در بیرون از منزل و انتظار نامحرمان چه صورتی دارد و بیرون گذاشتن موهای سر از چادر در مقنعه توسط خانمها در دید نامحرمان چگونه است؟

آیت الله خامنه ای: پوشیدن بدن از نامحرمان بر زن واجب است و چنین جورابهایی برای حجاب شرعی واجب کفایت نمی کند و پوشیدن تمام موی سر در برابر نامحرمان واجب است.

ب) آرایش زنان در خیابانها و بیرون گذاشتن مقداری از موها و پوشیدن جوراب بدن نما و لباسهای محرک چه صورتی دارد؟

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): حرام است.

آیت الله بهجت(ره): حرام است.

آیت الله صافی گلپایگانی: حرام است.

آیت الله مکارم شیرازی: بدون شک جایز نیست.

آیت الله تبریزی: جایز نیست.

آیت الله سیستانی: جایز نیست.

ج) پوشیدن جوراب نازک برای خانمها در مقابل نامحرم چه صورتی دارد؟ آیا با پای بدون جوراب، حضور در مقابل نامحرم جایز است؟

آیت الله خامنه ای: جوراب نازک اگر به گونه ای باشد که جوراب محسوب نمی شود، حضور با چنین جورابی در حضور نامحرم جایز نیست.

آیت الله بهجت(ره): خیر، جایز نیست.

آیت الله مکارم شیرازی: الف: اگر به قدری نازک باشد که پای آنها معلوم باشد برای پوشیدن کافی نیست. ب: سزاوار است کف و روی پای خود را نیز بپوشاند.

آیت الله صافی گلپایگانی: هیچ یک از دو مورد جایز نیست.

آیت الله سیستانی: جایز نیست.

آیت الله سبحانی: جایز نیست.

5- در صورتی که زن می داند مرد نامحرم به قصد لذت به صورت و دستهای معمولی زینت نشده او نگاه می کند، در این فرض پوشاندن صورت و دستها لازم است یا خیر؟

آیت الله خامنه ای: در فرض مذکور باید حتی وجه و کفین خود را هم بپوشاند.

آیت الله بهجت(ره): پوشاندن دست و صورت مطلقاً بنا بر احتیاط لازم است.

آیت الله تبریزی: بلی در این صورت بنا بر احتیاط، پوشاندن لازم است.

آیت الله صافی گلپایگانی: دست و صورت بنا بر احتیاط واجب باید پوشیده شود(جامع الاحکام 165/2).

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): بلی پوشاندن آن لازم است.

6-الف) پوشیدن مانتوهای کوتاه، تنگ و رنگارنگ با رنگهای روشن که جلب نظر نامحرم را می کند چه صورت دارد؟ متأسفانه در برخی شهرها آموزش و پرورش پوشیدن مانتوها با رنگ روشن را توصیه می کند.

آیت الله بهجت(ره): هر چه جلب نظر نامحرم کند، جایز نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی: با فرض اینکه نظر نامحرم را جلب کند در مرآ و منظر نامحرم جایز نیست.

آیت الله تبریزی: چنانچه زن لباسی بپوشد که زینت حساب شود، باید آن لباس را هم از نامحرم بپوشاند.

آیت الله سیستانی: لازم است که آن را از نامحرم بپوشاند.

آیت الله مکارم شیرازی: در صورتی که تنگ و چسبان و زینتی نباشد و تمام بدن زن به جز گردی صورت و دستها تا مچ پوشیده باشد، اشکالی ندارد ولی چادر حجاب برتر است.

ب) پوشیدن مانتوهای تنگ و کوتاه توسط زنان که حجم بدن آنها پیداست، از نظر شرعی چه صورتی دارد؟

آیت الله خامنه ای: اگر موجب جلب توجه نامحرم یا باعث فساد و ارتکاب حرام گردد جایز نیست.

آیت الله بهجت(ره): اگر موجب ریه باشد حرام است.

آیت الله مکارم شیرازی: جایز نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی: پوشیدن مانتو به نحو متعارف امروز کافی نیست علاوه بر اینکه مانتو مفاتن بدن و برجستگیهای آن را نمی پوشاند و در انظار اجانب مَعْرِضَت برای فساد دارد و صورت و دست هم پوشیده نمی شود و بهترین پوشش چادر است که تمام مفاتن بدن را از نظر نامحرم حفظ می کند.

آیت الله سیستانی: پوشاندن آن از نامحرم لازم است.

آیت الله سبحانی: حجم بدن زن باید پوشیده باشد.

7- حضور زنان در کوچه و بازار، بدون وجود ضرورت و سر و کار داشتن بیش از حد با نامحرم چگونه است؟

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): مناسب نیست، بلکه در بعضی موارد جایز نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی: خلاف سنن اسلامی و التزام به عفت و پرهیز از اختلاط با بیگانه است.

آیت الله تبریزی: مقتضای عفت آن است که از صحبت با نامحرم در غیر موارد حاجت پرهیز نماید و نیز در کوچه و بازار در صورتی که در معرض نگاه نامحرم باشد به غیر از مقدار حاجت و ضرورت مکث ننماید.

آیت الله بهجت(ره): جواز و عدم جواز، دائر مدار اشتغال بر حرام و عدم آن است.

آیت الله سیستانی: اگر با رعایت احکام شرع باشد اشکال ندارد اگر چه بهتر ترک است.

آیت الله مکارم شیرازی: در برخورد و گفتگو با نامحرم به گفتگوهای عادی اکتفا کنند.

8- در مجالس عروسی و زنانه، زنان لباسهایی را می پوشند که نیمه عریان بوده و روز به روز هم این پوششها رقیق تر و نامناسب تر می گردد. پوشش این لباسها که غالباً الگوگیری از مدلهای غربی و کفار می باشد اگر تشبه به کفار محسوب شود، چه صورتی دارد؟

آیت الله مکارم شیرازی: این گونه پوششها از نظر شرعی اشکال دارد حتی اگر در مجالس زنان باشد.

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): اگر عرفاً تشبه به کفار باشد حرام است و الا مناسب نیست که زنان حتی در بین خود از این لباسها که باعث از بین رفتن حیا می شود، استفاده کنند.

آیت الله سبحانی: هر گاه مایه فساد و یا ترویج فساد است خودداری کند. توصیه این است که انسان از غریبزدگی به جایی نمی رسد و پوشیدن لباس غربیان مایه ترقی نیست، سبب ترقی، علم و ایمان است.

آیت الله نوری همدانی: تقلید از غرب کار صحیحی نیست و بر زنان لازم است مسئله پوشش اسلامی را کاملاً رعایت نموده و خود را از نامحرم حفظ نمایند.

9- اگر مردی همسرش را به حجاب اسلامی ملزم نکند آیا فاسق محسوب می شود؟

آیت الله خامنه ای: فی نفسه موجب فسق نیست.

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): طبق شرایط و مراحل امر به معروف و نهی از منکر عمل کند.

آیت الله صافی گلپایگانی: اگر در این خصوص بی تفاوت باشد فاسق است.

آیت الله مکارم شیرازی: واجب است امر به معروف و نهی از منکر را در این زمینه عمل کند.

آیت الله تبریزی: وظیفه هر شخصی است که اهل و عیال خود را از گناهان باز دارد و بدون احراز عدم عذر با احتمال صحت نمی توان کسی را فاسق دانست. والله العالم.

آیت الله سیستانی: صرف عدم الزام موجب فسق نیست.

آیت الله بهجت(ره): اگر در حجاب نداشتن او شریک باشد مثل اینکه به او اجازه خروج از منزل را بدهد، بله فاسق می شود.

10-آرایش زنانه توسط مردان مثل زیر ابرو برداشتن یا بند انداختن صورت و امثال آن چه صورت دارد و کسب درآمد از این راه چگونه است؟

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): اگر عرفا آرایش جنس مخالف تلقی شود جایز نیست و درآمد آن هم جایز نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی: جایز نیست و اجرتش نیز حرام است.

آیت الله مکارم شیرازی: همه اینها حرام است.

آیت الله تبریزی: آرایش زن توسط مرد حرام است و اگر مرد خودش را همانند زنان بیاراید، باید بداند که از اموری که به فساد جامعه و دعوت به گناه و پستی مؤمن و احیاناً مَعْضِیَّت انجام کبائر یا عمل برخلاف احتیاط واجب می انجامد، باید پرهیز شود و درآمد آن کار حلال نیست.

آیت الله بهجت(ره): تشبیه مرد به زن جایز نیست و درآمد آن هم به حکم آن است.

آیت الله سیستانی: جایز نیست.

11- آرایش سر و صورت توسط مردان با الگوگیری از مدل های غربی و ماهواره ای چه صورتی دارد و کسب درآمد آرایشگران از این راه چگونه است؟

آیت الله مکارم شیرازی: این گونه کارها از نظر شرعی خالی از اشکال نیست.

آیت الله فاضل لنکرانی(ره): اگر عرفاً تشبیه به کفار باشد یا مفسده دیگری بر آن مترتب شود جایز نیست.

آیت الله سبحانی: هر گاه عنوان تشبیه به کافران پیدا کند حرام است.

آیت الله نوری همدانی: تشبیه به آنان کار صحیحی نیست، مسلمانان نباید از غرب تقلید کنند.(مهر)